

3. X MIĘDZYNARODOWY KONGRES ARCHEOLOGII CHRZEŚCIJAŃSKIEJ W TESSALONIKACH

W dniach od 28 września do 4 października 1980 roku obradował w Tessalonikach X Międzynarodowy Kongres Archeologii Chrześcijańskiej na temat: "Zabytki wczesnochrześcijańskie w Illirikum wschodnim". Myśl organizowania kongresów archeologicznych pojawiła się pod koniec ubiegłego stulecia wśród spadkobierców dzieła Jana Baptisty de Rossi, którzy postanowili spotykać się co pewien czas regularnie, by sobie wzajemnie komunikować wyniki najnowszych odkryć archeologicznych oraz ustalić wspólną linię poszukiwań i konserwacji materialnych pomników wczesnego chrześcijaństwa. Pierwszy tego rodzaju kongres odbył się w Salonie w Dalmacji w roku 1894 z udziałem najwybitniejszych archeologów tego czasu. Odtąd kongresy takie odbywają się co 5 lat.

Tym razem zgodnie z postanowieniem ostatniego kongresu archeologicznego w Rzymie /21-28.IX.1975/ odbył się on w Tessalonikach, głównym mieście Macedonii, bogatym w pamiątki archeologiczne i historyczne. Patronat nad kongresem skupiającym kilkuset uczonych z ponad 20 krajów objął sam prezydent republiki greckiej, Constantin Caramanlis. W ceremonii otwarcia kongresu obradującego w pięknej auli Stowarzyszenia Studiów Macedońskich, wzięli udział: przewodniczący greckiego komitetu organizacyjnego, Prof. Constantin Vavouskos, metropolita Tessalonik, Mons. Panteleimon, minister do spraw Grecji północnej Nicolas Martis i przedstawiciele władz lokalnych. Przemawiający na wstępie prof. Umberto M. Fasola, przewodniczący Komitetu do Spraw Międzynarodowych Kongresów Archeologii Chrześcijańskiej i rektor Papieskiego Instytutu Archeologii w Rzymie, podkreślił jeszcze raz znaczenie i funkcję

międzynarodowych spotkań archeologicznych; zaś sekretarz generalny komitetu organizacyjnego, prof. uniwersytetu w Atenach, Demetrios, scharakteryzował krótko illirijską problematykę rozpoczynającego się sympozjum. Całość tematyki podzielono na 7 działów, w których obok przewodnich referatów starano się zgrupować krótkie komunikaty: chrześcijańska budowla kultowa a liturgia, wczesnochrześcijańska architektura religijna, rzeźba w Illirikum wschodnim /architektoniczna i jako motyw ikonograficzny/, posadzki mozaikowe, groby, cmentarze i martyria, urbanizacja i topografia chrześcijańska. Wielu niestety prelegentów jak i zgłoszonych uczestników nie przyjechało, przez co program raz po raz ulegał zmianie. Jeśli chodzi o udział Polaków, to zgłosiło się ich aż 9, reprezentujących przede wszystkim warszawskie środowisko naukowe. Na kongresie była jednak obecna jedynie mgr Bożena Rostkowska z Katedry Archeologii Śródziemnomorskiej PAN w Warszawie. Największym zainteresowaniem cieszyły się, jak zwykle, krótkie komunikaty /zgłoszono ich ponad 150/ informujące o własnych badaniach i nowych odkryciach archeologicznych oraz naukowe zwiedzanie Tessalonik i Filippi; znajdują się tu bowiem pozostałości kilku niedawno odkrytych bazylik wczesnochrześcijańskich.

Podsumowując wyniki Kongresu sekretarz generalny, prof. D. Pallas podkreślił, że dzięki dociekaniom oraz odkryciom ikonograficznym, epigraficznym i archeologicznym przedstawionym na kończącym się sympozjum poświęconym Illirikum, kraina ta weszła na trwałe w poczet pierwszoplanowych terenów wykopaliskowych archeologii chrześcijańskiej. Jako miejsce najbliższego kongresu archeologicznego, mającego obradować nad zagadnieniem: "Wprowadzanie chrześcijaństwa we wsiach i miastach" obrano Lyon we Francji.

Ks. Stanisław Longosz